

NAAR DE BASISCHOOL: LANGS WIENS WEG?

Martin Linthorst, Ellen Loos

Oprichtingsvergadering werkgroep ko/lo in gebouw R.A.S.A., Pauwstraat 13 A te Utrecht.

Datum: zaterdag 22 mei. Aanvang: 10.00 uur.

Vanaf haar ontstaan voert de V.O.N. het principe van de longitudinaliteit hoog in haar vaandel. Naar onze mening hanteert men dit principe op twee manieren:

- a de leden van de vereniging komen uit alle schooltypen.
- b de vereniging benadrukt dat het taalonderwijs niet door abrupte overgangen mag worden verstoord bij de overstap van het ene naar het andere schooltype.

Wanneer in de V.O.N. over longitudinaliteit wordt gesproken, bedoelt men vaak dat de leden van de vereniging uit verschillende onderwijstypes afkomstig zijn. Wij praten van nu af aan over longitudinaliteit vooral in de vorm van continuïteit in de taalontwikkeling van leerlingen.

Bij de twee schooltypes kleuter- en lager onderwijs (ko. en lo.) wint steeds meer het inzicht veld dat de overgang tussen beide schooltypes eerder het karakter van een breuk dan van een geleidelijke overgang heeft. Generaliserend zou men kunnen stellen dat in het ko. een meer individuele benadering van het kind wordt benadrukt en minder vanuit de structurering door leerboeken wordt gewerkt. We willen hier niet uitgebreid op de verschillen tussen ko. en lo. ingaan. Misschien is de volgende opmerking van een kleuter illustratief als we praten over de verschillen tussen ko. en lo. Kijkend door het raam van een lagere schoolklas roept hij vol walging uit: 'Ze spelen daar nog?'.

De idee m.b.t. een geleidelijke overgang tussen ko. en lo. resulteerde in de behoefte om van de twee schooltypes één school te maken nl. de *basisschool*. Ter realisering van die behoefte stelde de minister van onderwijs een innovatiecommissie in.

Over het feit dat de breuklijnen tussen ko. en lo. dienen te worden weggewerkt is bijna iedereen het eens. De manier waarop en de weg waarlangs de integratie tot stand dient te komen, is echter een punt van discussie. Zo bestaat bij veel kleuterleraresen de vrees, dat het integreren van kleuter- en lager onderwijs een verintellectualisering van het ko. zal inhouden. In het tijdschrift 'de wereld van het jonge kind' (juli-augustus-nummer '75) spreekt een groep kleuterleraresen haar verontrusting uit over het feit, dat de integratie zich vooral zal gaan concentreren op het gebied van de intellectuele vaardigheden. Zij zeggen: 'Integratie is op deze manier slechts een organisatorische verandering en geen inhoudelijke. Zij zijn bang dat integratie gezien wordt als een

middel om nog beter en nog vroeger efficiëntere intellectuele prestaties te laten leveren, zodat de afvalrace al op de kleuterschool begint'.

In het verleden heeft de V.O.N. vaak gepleit voor een creatief taalonderwijs. Ook heeft men kritische kanttekeningen geplaatst bij het gebruik van toetsingsmethodes op het gebied van de taalontwikkeling. Als de V.O.N. haar uitgangspunt 'longitudinaliteit' in de dagelijkse onderwijspraktijk gestalte wil geven, dan kan ze niet om de integratie ko./lo. heen. Wij denken daarbij niet aan een invulling van het begrip longitudinaliteit in de zin van een gestroomlijnde, methodisch vastgelegde en toetsbare ontwikkeling. Op deze wijze wordt alles wel keurig op elkaar afgestemd, maar de leefwereld van het kind (en daardoor ook zijn taalwereld) wordt in standaardnormen, algemeenheid en steriliteit gesmoord.

Onze gedachten gaan vooral uit naar een taalonderwijs, dat uitgaande van de leefsituatie van kinderen veel nadruk legt op exploratie en creativiteit. Wij nemen principieel stelling tegen een selectiefunctie die het ko. vanuit het lo. op grond van schoolrijpheids- en/of voorwaardentoetsen opgelegd zou kunnen krijgen. Het gevaar dat uitkomsten van deze toetsen als *norm* voor goed taalonderwijs gaan gelden, zal tijdig onderkend dienen te worden.

Naast de officiële door de innovatiecommissie uitgevoerde experimenten zijn in het hele land leraren op kleuter- en lagere scholen bezig om binnen de mogelijkheden die ze hebben een soepele overgang tussen kleuter- en lager onderwijs te bewerkstelligen. Veel tijd, energie wordt door mensen aan de basis hieraan besteed. Ervaringsgegevens worden echter nauwelijks uitgewisseld. Voor ons was een en ander aanleiding om in de V.O.N. als longitudinale vereniging de integratie ko./lo. als aktiepunt voor een werkgroep te maken. We willen in tegenstelling tot ontwikkelingen die hoogstens tot ideale modellen voor de integratie ko./lo. kunnen leiden, mensen bij elkaar brengen die vanuit hun concrete werksituatie elkaar informeren, stimuleren, bijscholen, helpen etc.

Langs onze weg

Wie zichzelf in bovenstaand verhaal herkent en samen met anderen wil nadenken, en van gedachten wisselen over de integratie ko./lo. nodigen we uit voor de oprichtingsvergadering van de werkgroep op 22 mei te Utrecht. Wie over de dag zelf nog meer wil weten of om andere redenen inlichtingen wenst kan schrijven of bellen naar:

Ellen Loos, Abraham Cuypersstraat 35, Dordrecht. Tel.: 078 - 70927.

Martin Linthorst, Hallincklaan 24, Nieuw-Loosdrecht. Tel.: 02158 - 4248.